

Nyckelviken

Naturvårdsområde i Nacka Kommun

Föreskrifter • Avgränsning • Skötselplan

Innehåll	sid
Förord	2
Kommunens beslut om naturvårdsområde	3
Fastighetskarta	10
Skötselplan	12

Omslagsbilden visar Nyckelviken på en karta från 1813.

Förord

En av Nacka kommuns vackraste pärlor har fått ett lagstadgat skydd. Nyckelviken har säkerställts som naturvårdsområde och herrgårdsbyggnaderna har kulturminnesförklarats.

Nyckelviken är en grön oas på den annars ganska karga och bebyggda Sicklaön. Här finns möjligheter till omväxlande promenader, strålande utsiktspunkter, intressant flora och fauna i ett gammalt kulturlandskap. Här finns också historiska byggnader, en intressant parkanläggning, ett minijordbruk och mer moderna anläggningar såsom motionsspår, dansbana och servering.

I Nyckelviken samlas Nackaborna för att hälsa våren, fira midsommar, gå på julmarknad, gifta sig eller fira födelse- och examensdagar.

Tack alla vänner av Nyckelviken! Tack för hjälpen med att bevara och utveckla Nyckelviken som natur- och kulturområde för Nackas innevånare i såväl vardag som fest.

Park- och fritidsförvaltningen

Kommunens beslut om naturvårdsområde

Data om naturvårdsområdet

<i>Benämning</i>	Naturvårdsområdet Nyckelviken	
<i>Kommun</i>	Nacka	
<i>Församling</i>	Nacka	
<i>Fastigheter och markägare</i>	Sicklaön 14:1-3	Nacka kommun
	Sicklaön 40:13 (del av)	Nacka kommun
	Sicklaön 41:2 (del av)	Forum Nacka KB
	Sicklaön 42:1 (del av)	Forum Nacka KB
<i>Lägesbeskrivning</i>	Ek kartor 108 56, 108 57, 108 66, 108 67. Naturvårdsområdet är beläget ca 2 km nordost Nacka centrum. Avståndet till Stockholms centrum är ca 10 km.	
<i>Areal</i>	ca 169 ha	
<i>Därav landareal</i>	ca 134 ha	
<i>Naturvårdsförvaltare</i>	Nacka kommun	

Grund för beslut

Nyckelviksområdet vid Lilla Värtan i norra delen av Nacka kommun gränsar i öster mot bostadsområdena Duvnäs Utskog och Skuru. I söder avskärmar Värmdöleden bostadsområdena Skogalund och Ektorp samt det blivande Nacka Centrum. I väster ligger Bergs oljehamn och på andra sidan Skönviksvägen ligger Jarlaberg.

I markanvändnings- och kommunöversiktsplanerna som antagits av kommunfullmäktige 1984 ingår Nyckelviken som en del av ett större område reserverat för användning som "friområde, naturpark, parkmark".

Området är mycket centralt beläget som rekreations- och fritidsområde, vilket det också är känt som. På Sjöängen hälsas varje år våren välkommen med en stor majbrasa och på midsommaraftonen ordnas dans. Stora Nyckelviken används som kurs- och konferenslokal. Det är också ett värdefullt lek- och exkursionsområde för daghemsgrupper och skolklasser.

Redan idag är området utsatt för ett starkt besöksstryck, såväl från närboende, som från besökare från andra delar av kommunen och länet. I och med att bebyggelse tillkommer i Nacka Centrum och Jarlaberg kommer trycket att bli än större. Utnyttjandet ligger redan idag på flera ställen nära gränsen för vad området tål. Genom avsättandet av Nyckelviken som naturvårdsområde är avsikten att anpassa området och dess skötsel till det förväntat högre besöksstrycket.

Naturen inom området är värdefull även från naturvårdssynpunkt, speciellt raviner, ädellövdungar och slättermarker hyser en intressant och i vissa avseenden sällsynt flora och fauna. Speciellt känt är området för sina rika förekomster av olika snäckor, samt mångfalden av daggkåpearter. Vegetationshistoriskt är området intressant, eftersom rester efter det gamla ängsbruket är skönjbara.

Begränsningar som topografi, vatten, vägar och plangränser gör området i huvudsak väl definierat.

Skäl att avsätta Nyckelviksområdet som naturvårdsområde är:

- * Områdets belägenhet gör det intressant, inte bara för rekreation och från naturvårdssynpunkt, utan också från exploaterings-synpunkt. Ett förordnande som naturvårdsområde lägger långsiktigt fast målsättningen för området i överensstämmelse med intentionerna i föreliggande markanvändnings- och kommun-översiktsplaner.
- * Genom förordnandet säkerställs områdets målinriktade skötsel genom en fastställd skötselplan, som intressenterna kommit överens om.
- * Områdets läge och nyttjande kan leda till en mängd framtida små ingrepp, som vart och ett inte är störande men som sammanlagt väsentligt minskar områdets kvaliteter. Förordnandet möjliggör en långsiktig styrning, så att nuvarande värden och helhet bevaras och förstärks.
- * Ett skogsbruk, genomfört på traditionellt sätt, skulle avsevärt minska skogsområdenas rekreativvärde. Genom skötselplanen regleras skogsbruket så att konflikter mellan fritidsintressen och skogsbruk minimeras.
- * Genom förordnandet säkerställs rekreativmark även för besökare från andra kommuner i regionen.

Beskrivning av området

Nyckelviksområdet karaktäriseras av tallklädda hållmarker och löv- och granbevuxna sprickdalar, som löper i nord-sydlig riktning. Förkastningsbranterna, som den vid Saltsjön, har en mer ost-västlig sträckning. Det vackra kulturlandskapet har anor långt tillbaka i historien. Stora ekar och lövträdsdungar i dalarna blandas i sluttningarna med barrträd och vegetationen övergår på hållmarkerna till ren tallskog. I de lägre, lerrika partierna tar ängs- och betesmarkerna vid.

Nyckelvikens intima karaktär och frodiga växtlighet är beroende av de omgivande randbergen. De obebyggda bergen i söder fungerar till-

sammans med vegetationen både som bullerskydd och skydd mot luftföroreningar från Värmdöleden. De är av avgörande betydelse för faunan och för naturupplevelser inom området. Översilningsvatten från randbergen är också mycket viktigt för markfuktigheten och för växtligheten i sluttningssoner inom området.

I den centrala delen av Nyckelviken löper en bred dalgång ned mot den vik, Nyckelviken, som givit området dess namn. Här ligger herrgården Stora Nyckelviken omgiven av en park. Från bergen vid sjön har man en strålande utsikt över farleden mot Stockholm.

I ädellövskogsområdena är ek och lind de vanligaste trädslagen. Dessutom finns ask, alm och lönn. I buskskiktet hittas oftast hassel, skogstry, olvon, hagtorn, brakved och hägg. I fältskiktet växer flertalet av våra "lundarter", som blåsippa, vitsippa, nunneört, svalört, vårlök, tandrot, vårärt, liljekonvalj, ormbär, vätteros, trolldruva, nässelklocka, lundbräsma, hässlebrodd, lundgröe, ett flertal ormbunksarter, samt den sällsynta buskvickern.

I de fattigare markerna, på moränerna i gränsen mellan lerdalar och berg, växer en mer typisk mellansvensk skog. Här dominerar gran och tall, men med stort inslag av björk, asp och ek. I fältskiktet, som är betydligt mer artfattigt än i ädellövskogsområdena, finns bl a ekorrhår, skogsstjärna, kovall, hultbräken, kruståtel, bergsslok och vårfryle. Dessutom är blåbär och lingon vanliga. I fuktiga svackor växer klibbal och viden, samt i fältskiktet topplösa, älggräs, pyrola och skogsfräken, samt de högvuxna gräsen grenrör och tuvtåtel.

Över hälften av området består av hållmarkstallskog. Dessa partier domineras av kal hållmark resp gles tallskog. Fältskiktet är mycket sparsamt och i stället dominerar de trampkänsliga lavarna. Vinterlaven växer överallt och övriga allmänt förekommande lavar är renlav, fönsterlav, tuschlavar, kartlav, islandslav, rutlav etc. I mindre skrevor kan man dock finna bergssyra, ljung och mjölon.

I sumpiga och näringsfattiga svackor i hållmarksområdena växer glasbjörk, klibbal och videarter. Det doftar starkt av skvattram och lyser vitt av tuvdun. Risen dominerar i dessa växtsamhällen, förutom skvattram även kråkbär, odon, tranbär, rosling och hjortron. I större vattensamlingar växer vattenklöver, kråklöver, pors och olika starrarter, t ex flaskstarr.

I en av Stora Nyckelvikens byggnader finns ett hembygdsmuseum med bl a bohag och gamla redskap som funnits på gården. På gården har man också viss djurhållning. Djuren ägs av kommunen och förvaltas liksom jordbruket av Park- och fritidsnämnden, som till sitt förfo-gande har en anställd föreståndare. Lilla Nyckelviken, som ligger i en liten sluttning mot Saltsjön, sköts av föreningen Nyckelvikens vänner.

För en av byggnaderna i Fredriksvik i nordöstra delen av området, liksom för en av byggnaderna i Lilla Nyckelviken, föreligger hyresavtal för fritidsändamål. För en byggnad i Fredriksvik föreligger hyresavtal för permanentboende.

Naturvårdsområdet gränsar i norr mot Lidingö kommun. I nordost ligger gränsen dels i en fastighetsgräns, och dels på parkmark (Spl 30 och 56). I öster ligger gränsen i och mot park- och tomtmark (Bpl 36 och 6) och ett parkområde (Spl 30). Söderut begränsas naturvårdsområdet av Värmdöledens vågområde (Byf 85/57). Mot väster begränsar Skönviksvägen (Spl 328), Bergs oljehamn (Spl 39) samt en fastighetsgräns.

Ändamålet med naturvårdsområdet

Ändamålet med naturvårdsområdet är i första hand att bevara ett välfrekventerat friluftsområde. Dessutom finns i området naturvetenskapligt intressanta ädellövskogsområden och raviner. Kulturlandskapet är vetenskapligt och kulturhistoriskt intressant.

Kommunens beslut

Kommunen förklarar, med stöd av § 19 NVL samt länsstyrelsens beslut 11.1295-830-89 om delegering till kommunstyrelsen i Nacka kommun att förordna om naturvårdsområden i Nacka kommun, det område som är utmärkt på bifogad karta som naturvårdsområde.

Beslut i ärendet togs 1990-06-05.

Föreskrifter för naturvårdsområdet

För att trygga ändamålet med naturvårdsområdet förordnar kommunen med stöd av 10 och 19 §§ Naturvårdslagen och 9 och 22 §§ naturvårdsförordningen att nedan angivna föreskrifter skall gälla för området.

Föreskrifterna skall inte utgöra hinder mot att de åtgärder som anges i bifogad skötselplan utförs.

Ej heller skall föreskrifterna utgöra hinder mot de mindre arbetsföretag som krävs för den normala skötseln av områdets byggnader och anläggningar.

A. Föreskrifter med stöd av 19 § Naturvårdslagen angående inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom området

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet

- att - bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi eller ytförhållanden genom att gräva, spränga, muddra, borra, schakta eller utfylla
- att - anordna upplag annat än tillfälligt i samband med områdets skötsel
- att - uppföra helt ny byggnad, utföra till- eller påbyggnad eller väsentligen ändra byggnads användingssätt. Sanitära anläggningar samt byggnader för husdjurshållningen kan dock få tillkomma efter kommunens prövning
- att - anlägga väg, eller asfaltera befintlig väg
- att - uppsätta belysning längs vägar, stigar eller motionsspår, annat än vad som anges i skötselplanen
- att - uppföra stängsel eller hägnader för andra ändamål än betesdjurshållning och skydd av odlad mark. Passager anordnas för befintliga vägar eller stigar så att allmänhetens tillträde inte hindras eller avsevärt försvåras (gäller ej odlad mark)
- att - rasera, utnyttja material från, eller på annat sätt förändra stengärdesgårdarna
- att - ändra pågående markanvändning, t ex genom att skogsplantera öppen mark eller överföra ängs- eller skogs- mark till gräsytor

Utan kommunens tillstånd är det förbjudet

- att - dika, dämna eller på andra sätt förändra områdets dräneringsförhållanden, utom för den skötsel som krävs för befintliga dikens funktion
- att - anlägga tältplats
- att - uppföra ny eller utöka befintlig anläggning
- att - dra fram ny mark- eller luftledning, utöver vad som framgår av bifogad skötselplan

att - avverka, eller utföra andra skogliga åtgärder än de som framgår av bifogad skötselplan

att - använda kemiska bekämpningsmedel eller utföra skogsgödsling

B. Föreskrifter med stöd av 19 § Naturvårdslagen angående markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att de åtgärder vidtas som framgår av till detta beslut fogad skötselplan.

C. Föreskrifter med stöd av 10 § Naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom naturvårdsområdet

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet

att - förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning genom att borra, hacka, spränga, måla eller dylikt

att - bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar, samt att skada vegetationen i övrigt genom att gräva upp växter som ris, örter, gräs, mossor eller lavar

att - störa djurlivet (t ex genom att klättra i boträd eller från nära håll fotografera fågelbon)

att - medföra hund som inte är kopplad

att - rida. Dock får "ponnyridning" utgående från Stora Nyckelvikens ske på befintliga vägar eller på särskilt markerade stigar

att - elda annat än i medhavd grill eller på särskilt iordningställda platser

att - tälta

att - anordna orienteringskontroll, naturstig, eller liknande på sådana platser att hållmarker eller annan ömtålig mark belastas med ökat tramp

att - utöver vad som krävs för områdets skötsel framföra fordon eller motorredskap i terräng

D. Föreskrifter med stöd av 9 och 22 §§ naturvårdsförordningen rörande naturvårdsförvaltningen

Syftet med naturvårdsförvaltningen

Naturvårdsområdet skall vårdas så att dess natur- och kulturvärden samt dess värden för friluftslivet bevaras. För att uppnå detta syfte får inte idag öppen mark tillåtas växa igen. Inte heller får skogsgödslingen avvika från det som idag praktiseras. En strävan skall dessutom vara att om möjligt öppna vissa äldre ängsområden i Stora Nyckelvikens närhet.

Skötselplan

Kommunen fastställer med stöd av 9 och 22 §§ naturvårdsförordningen bifogad skötselplan. Naturvårdsområdet skall skötas enligt anvisningarna i denna skötselplan. Planen kan vid behov omarbetas.

Utmärkning

Naturvårdsområdet skall märkas ut av Nacka kommun enligt svensk standard (SIS 03 15 22) och enligt naturvårdsverkets anvisningar.

Gällande förordnanden enligt naturvårdslagen

Nacka kommun, SIK akt 8391

En alm och femton ekar fridlysta som naturminne av länsstyrelsen den 26 oktober 1949 efter förslag av länsjägmästare Folke Thörn. Den nämnda almen är numera död, men står fortfarande kvar (nedanför den gamla smedjan).

Nacka kommun, SIK akt 11984

Förordnande om strandskydd, gällande ett landområde intill 300 m från stranden samt ett vattenområde intill 100 m från stranden.

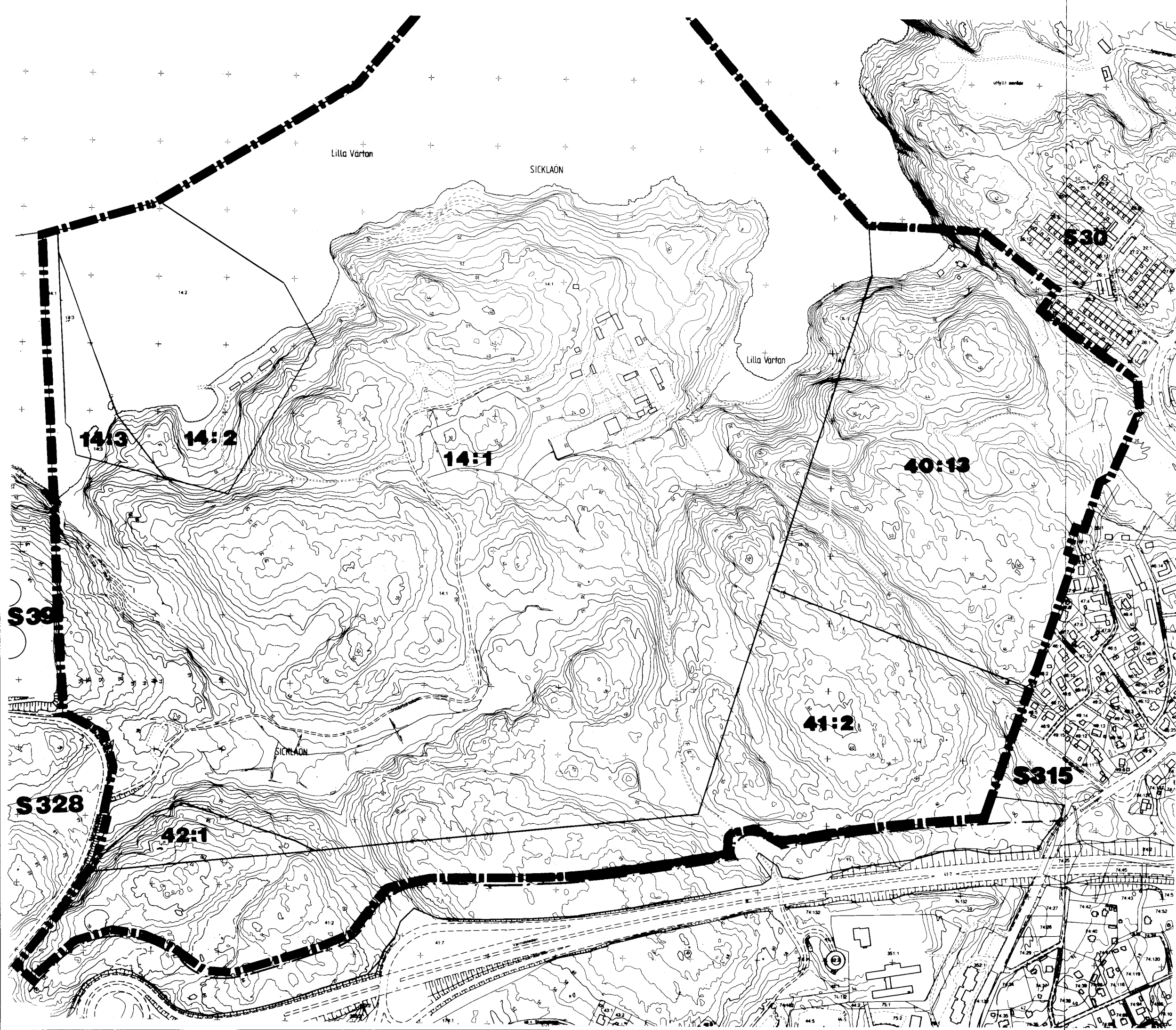
Nacka kommun, KL akt 1986-316 003-830

Förordnande om naturvårdsområde.

Naturvårdsförvaltare

Nacka kommun skall var naturvårdsförvaltare. Fortlöpande samråd skall ske med markägare och länsstyrelse. Företrädare för berörda intresseorganisationer (t ex Nyckelvikens vänner, naturvårdsföreningar, boendeorganisationer etc) skall fortlöpande informeras.

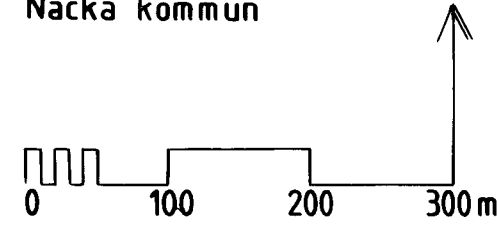
FASTIGHETSKARTA

FÖRKLARINGAR

- — —** Gräns för naturvårdsområde
- . -** Gräns för vägområde
- Gräns för fastighet
- O:O** Fastighetsbeteckning
- S O** Stadsplanebeteckning

FASTIGHETSKARTA
NATURVÅRDSOMRÅDET
NYCKELVIKEN
 Nacka kommun

SKÖTSELPLAN

Innehåll	sid
Nuvarande och framtida anspråk på Nyckelviksområdet	15
Översiktskarta	16
Orienteringskarta	17
Markanvändning	18
Historik	
Vegetationsutveckling	
Framtida vegetationsutveckling	
Hävdad mark	
Parkområde	
Bebyggelse	
Upplåtelseavtal	
Disposition och skötsel av mark och vatten	21
Övergripande mål	
Generella riktlinjer	
Hävd av skogsmark	
Hävd av inägomark	
Hävd av parkområde	
Byggnader	
Vägar	
Faunavård, jakt, fiske	
Skötselområden	25
Skötselplanekarta 1	
Text	
Anordningar för rekreation och friluftsliv	32
Skötselplanekarta 2	
Övergripande målsättning	
Tillgänglighet	
Riktlinjer för uppförande av friluftsanordningar	
Gångvägar, stigar	
Gång- och cykelvägar	
Motionsspår	
Bad	
Bryggor, vrak	
Eldning	
Fritidsbåtar	
Ridsport	
Sittplatser/rastplatser	
Övrigt	
Trafik	
Parkering	
Information	
Renhållning	
Tillsyn	35

	sid
Rekreation och friluftsliv, anspråk	36
Detaljföreskrifter: Stora Nyckelvikens närmiljö. Anordningar för rekreation och friluftsliv	38
Förteckning över inventeringar, rapporter mm	42
Medverkande i arbetet med föreskrifter och skötselplan	43

Nuvarande och framtida anspråk på nyckelviksområdet

Ett stort antal människor, riktigt hur många vet man inte, nyttjar idag området som rekreations- och friluftsområde. Besökare kommer från alla håll där terräng eller vägar så medger.

Av bostadsområdena i söder och öster utnyttjas Nyckelviken huvudsakligen som promenadområde och man kommer till fots eller per cykel mer eller mindre automatiskt till Stora Nyckelviken och anslutande stränder. Kanaliseringen fungerar här bra och något avsevärt större slitage än dagens är ej att förvänta i framtiden.

Från väster, avfart Skönviksvägen, kommer det stora antalet besökare. Nyckelviken nyttjas både som promenad- och strövområde. Stor variation i antalet besökare ställer stora krav på uppställningsplatser, gångvägar och uppehållsytor. Även i detta fall är det Stora Nyckelviken med sina friytor som är intressant, men också ängsmarkerna längs Nyckelviksvägen och i mindre utsträckning skogar och stränder. Detta flöde klarar dagens Nyckelviken nätt och jämnt av.

En utbyggnad av Nacka Centrum och Jarlaberg innebär helt naturligt att trycket på området kommer att öka ytterligare. För Jarlabergs del fungerar det rentav som ett bostadskomplement.

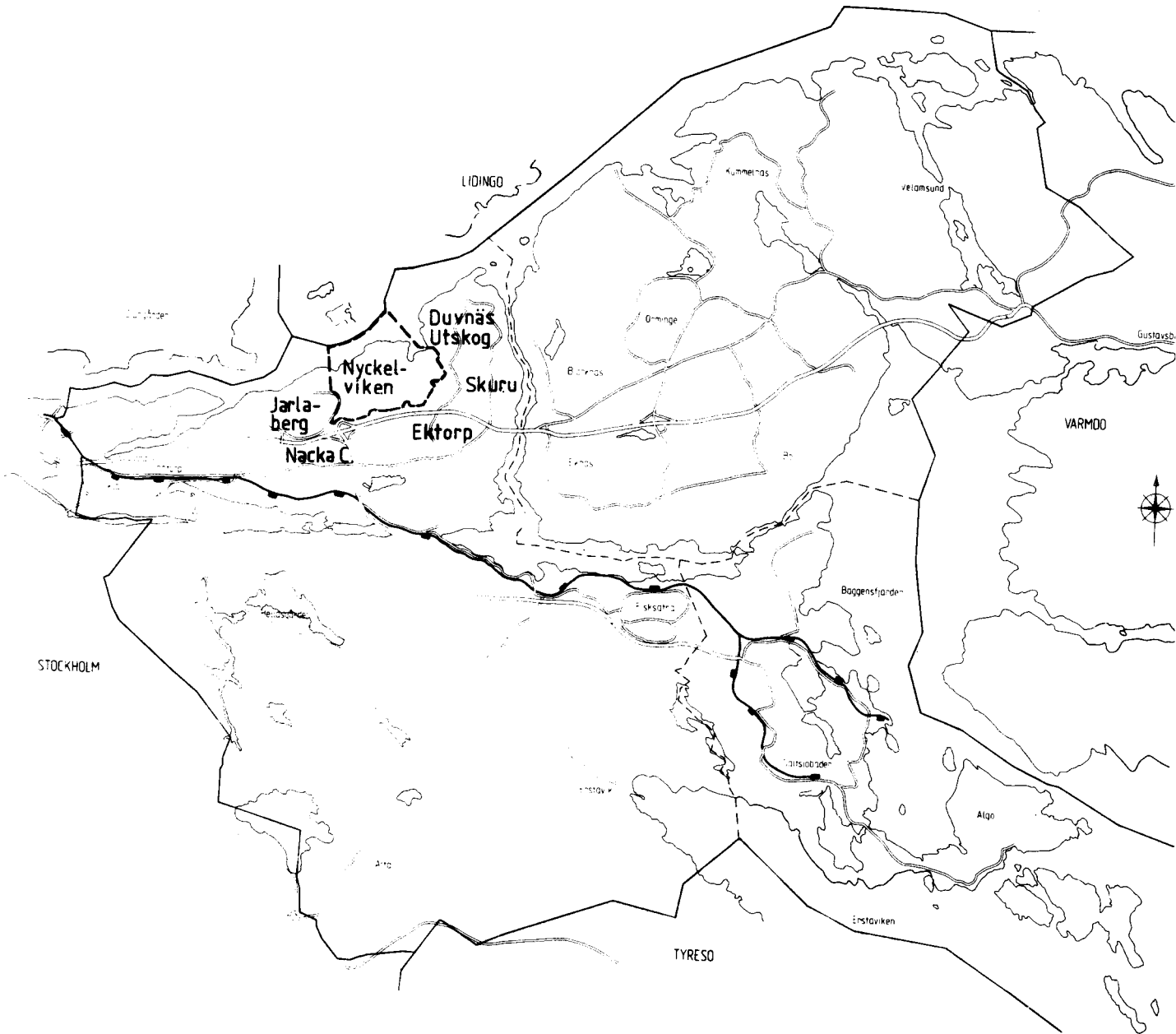
För att försöka ta hand om en ökad påfrestning föreslås i skötselplanen att den västra delen av Långängen utnyttjas som lekfält (fri gräsyta, ev också som reservparkering), att Rosendalsravinen delvis får glesare krontak och därigenom mer slitstark markvegetation, gläntor och bättre stig, samt att motionsspåret kan breddas och samtidigt fungera som gångväg.

Det är dock inte omöjligt att den ökade bebyggelsen runt området också kan innebära att det av människor på annat håll mer kommer att uppfattas som ett område tillhörigt den närmaste bebyggelsen och därigenom inte vara lika attraktivt som tidigare. Tiden får utvisa om resandet från andra kommundelar till Nyckelviken därigenom kommer att minska. Andra välbelägna friområden kan bli mer attraktiva. Det är alltså tänkbart att nyttjande- och slitagemönstret kan ändra karaktär i framtiden. Detta resonemang gäller dock ej för festligheter vid ex Valborg och midsommar.

0 5 10 15km

ÖVERSIKTSKARTA

0 1000 2000 3000 4000 meter

**NATURVÅRDSOMRÅDE
NYCKELVIKEN
ORIENTERINGSKARTA**

Markanvändning

Historik

Vid Stora Nyckelviken låg tidigare ett torp, lydande under Järsla. Vid mitten av 1600-talet var Nyckelviken redan bebott, men den förste dokumenterade ägaren var kommissarie Paul Winge, som 1697 övertog Nyckelviken. 1706 bestod gården av sex hus. Herman Petersen uppförde den nuvarande huvudbyggnadens mittparti och ett åttkantigt lusthus. Han började även anlägga den trädgård som lusthuset står i. Under 1770-talet utökades trädgården och växthuset. 1944 köpte Nacka kommun Stora Nyckelviken för att skapa ett fritidsområde för kommunens innevånare.

Stora Nyckelviken består idag av huvudbyggnad och två flyglar. I den södra flygeln finns ett hembygdsmuseum, medan den norra är bostad för tillsynsmannen. Dessutom finns biljardflygeln med spegeldammen.

Kulturspår runt Nyckelviken är bl a:

- * Stenmurarna runt Nyckelviken, troligen uppförda på 1770-talet.
- * Dammen sydost om huvudbyggnaden är en smedjedamm och invid den låg gårdens gamla brunn. Smedjan låg norr om den lilla bron över Smedsbäcken; man kan se utfyllningar som utmärker platsen.
- * I viken finns rester av en pampig båtbygga och av en gammal klappbygga; man kan se stenraderna i vattnet.
- * Väster om viken finns en kolbotten där det kol som användes i Nyckelvikens smedja framställdes.
- * Vid Långängarna har man funnit en stenxyxa som eventuellt kan tyda på bebyggelse under stenåldern.
- * Nyckelvikskällan som förmodligen anlades senast på 1700-talet.

Lilla Nyckelviken hette förr Korphyttan. Hur gammal bebyggelsen är har inte klarlagts, men det fanns dock bebyggelse där i mitten av 1700-talet. På 1940-talet monterades det mellersta huset ned och fraktades till Stora Skuggan på Djurgården, där det återuppfördes. En omfattande renovering av Lilla Nyckelviken har genomförts och gården används nu som föreningsgård.

På Nyckelviken höll man i gamla tider hästar, oxar, får och svin. 1910 fanns fortfarande oxar, tre kor och en häst. På 1800-talet var delar av marken betad, främst väster om Långängarna (Hästhagen), skogsområdet öster om Storvreten och söder om Trädgårdsängen ända upp

runt Blåbärstjärn (Kohagen), samt bortre sidan av Nyckelviken (se bild på skötselplanens omslag). Utanför fastigheten Stora och Lilla Nyckelviken vidtog Sicklaöns utmarker. Något egentligt skogsbruk förekommer inte och har förmodligen ej heller förekommit tidigare, förutom uttag av virke och brännved för husbehov.

Den som vill läsa mer om kulturen och naturen på Stora och Lilla Nyckelviken hänvisas till boken "Nyckelviken".

Vegetationsutveckling

Inom området förekommer fem huvudtyper av vegetation; tallhällmarker, blandskogsbevuxna moränbackar, ädellövskogsdungar, öppna betesmarker samt lövskogsbevuxna raviner. Till detta kommer de mer intensivt kultiverade omgivningarna kring Stora och Lilla Nyckelviken.

Hällmarkerna, som upptar mer än halva landarealen, har aldrig varit föremål för mer intensiv skötsel, utan har samma karaktär som under tidigare sekel. På sluttningarna från hällmarkerna ned mot stränderna eller kulturmarken, växer blandskog med arter som tall, gran, björk, asp, sälg etc i trädskiktet. I dalgångarna har en stor del av marken använts för slätter, främst nu öppna, gräsbärande marker och de ädellövbevuxna skogsbrynen och moränholmarna vid Långängarna, Storvreten, Trädgårdsängen med Floras kulle, Smedsängen, Sjöängen och (tidvis) vid Lilla Nyckelviken. Vid stranden av Nyckelviken har landskapet haft en mer parkartad karaktär. Ravinerna Helveteshålan och Rosendalsravinen har, genom sin form och sitt läge utvecklat en fuktanpassad flora och fauna.

Framtida vegetationsutveckling

Med nuvarande skötsel förväntas inga större vegetationsförändringar. Om marken lämnas utan skötsel kommer tallhällmarkerna inte att förändras, medan backarna och moränsluttningarna gradvis kommer att övergå i barrskog, främst gran. De största förändringarna sker i ädellövbestånden, där en mycket långsam övergång mot granskog initieras, och de öppna markerna, där i ett inledningsskede asp och björk vandrar in. Även i dessa vegetationstyper torde granen ta över på mycket lång sikt. Om dikessystemen inte hålls efter kommer al att vandra in på de marker som försumpas. Exempel på igenväxning av öppen mark finns längs gångvägen söderut från Stora Nyckelviken mot Ektorps.

Hävdad mark

Idag används Långängarna, Storvreten och den allra västligaste delen av Smedsängen för höproduktion. Sjöängen betas på senhösten när

den inte utnyttjas för friluftsliv i så hög grad. Trädgårdsängen används som lekyta och betas även delvis av får, get och häst. Dessutom finns två mindre hägn i anslutning till ekonomibygnaderna. På gården finns flyttbara staket, som medför att bete kan ske där det för tillfället bedöms lämpligt. Smedsängens nordligaste del slås med lie efter midsommar och betas försiktigt av får och kor. Den södra delen av Smedsängen utnyttjas under högsäsong som bollplan, i övrigt slås den eller betas av får och kor. Vid Lilla Nyckelviken slås en mindre del av den före detta trädgårdsanläggningen, som nu delvis är under igenväxning.

Parkområde

Kring mitten av 1700-talet påbörjades i Stora Nyckelviken den parkanläggning som man ännu idag kan se spår efter, främst genom träd, lusthus och spegeldamm. Nedanför terrassen i sydväst ligger Nacka kommuns växtdepå, en verksamhet som känns riktig i denna miljö. Tidigare öppna ytor ner mot Nyckelviken nordost om huvudbyggnaden börjar växa igen, och den täta strandvegetationen gör att vattenkontakten på många ställen är dålig.

Många parkträd har inte skötts under senare år och utemiljön i anslutning till huvudbyggnaden har en mycket enkel utformning.

Bebyggelse

Bebyggelse finns förutom vid Stora Nyckelviken även vid Lilla Nyckelviken och Fredriksvik.

Av de två byggnaderna som idag finns kvar i Lilla Nyckelviken uthyres "Röda Stugan" som fritidsbostad, medan huvudbyggnaden från 1700-talet är upplåten för föreningsverksamhet. Trädgårdsmiljön är relativt välbehållen. Allmänheten kan idag relativt ogenerat passera tomten utmed stranden. Stolpar efter en brygga, liksom en förfallen brygga ytterligare 150 m västerut utgör mindre tilltalande inslag i strandmiljön.

I Fredriksvik finns ett hus för fritidsboende och ett hus för permanentboende, ett mindre antal förrådsbyggnader samt en brygga. Allmänheten som via Helveteshålan kommer fram till Fredriksvik får gå över gårdsplanen.

Huvudbyggnaden med sina två flyglar bildar centrum för Stora Nyckelviken, om än entrévägen med sin allé mer riktar sig mot den s k biljardflygeln. Huvudbyggnaden är kommunens representationsgård som även kan hyras för privata fester m m. Kaffeservering förekommer de flesta sön- och helgdagar året om.

Väster om denna husgrupp ligger stall, lider, förrådsbyggnad samt något sidoordnat ett härbre. Byggnader och ytor fungerar för den djurhållning som bedrivs, men avgränsningen mot andra verksamheter, kommunikationsytor m m är mindre bra. Del av stallet är ombyggt till värmestuga för allmänheten.

Byggnaderna för växthantering slutligen har en utformning och placering som passar väl in i den gamla parkanläggningen.

Upplåtelseavtal

Nacka kommun har upprättat två stycken hyresavtal för fritidsändamål och ett hyresavtal för permanentboende (Fredriksvik och Lilla Nyckelviken) till privatpersoner. Den norra flygelbyggnaden på Stora Nyckelviken är tjänstebostad för Nyckelvikens föreståndare. Avtalen finns på kommunens fastighetskontor.

Disposition och skötsel av mark och vatten

Övergripande mål

Naturvårdsområdet skall vårdas så att dess natur- och kulturvärden samt dess värden för friluftslivet bevaras. Huvudtanken bör vara att i skötseln sträva efter att bibehålla den landskapsbild som området uppvisat under 1800- och stora delar av 1900-talet och som harmonierar med befintlig bebyggelsemiljö.

Härvid skall merparten av skötselinsatserna koncentreras till de centrala delarna, som under lång tid stått under hävd. Mindre omsorg skall ges de mer perifera moränmarkerna och backarna, medan hållmarkerna, i princip lämnas utan åtgärder.

För att återskapa något av 1800-talslandskapet bör en del av de hävdade ängsmarker som tidigare fanns, och som nu till stor del vuxit igen med lövskog eller lövsly restaureras. Uppväxande björk, asp och barrträd avverkas till förmån för ädla lövträd och hassel. Området förhindras därefter genom bete eller slåtter att växa igen. Sådana områden finns främst söder om Stora Nyckelviken och väster om Långängarna. Vid Lilla Nyckelviken kan marken på den forna trädgårdsanläggningen röjas och i sin helhet användas till hötäkt. Om detta ej är möjligt, bör marken betas.

Särskild uppmärksamhet bör ägnas områden med rik och ovanlig flora och fauna, främst i fuktiga raviner och strandkärr samt lundartade ädellövskogsdungar.

Generella riktlinjer

Hävd av skogsmark

Som tidigare nämnts består skogen inom Nyckelviksområdet huvudsakligen av hållmarkstallskog, blandskog och ädellövskogsdungar. En förhållandevis liten del av skogsmarken är produktiv skog. Skogen, speciellt i anslutning till de öppna markerna, är viktig för landskapsbilden, växt- och djurlivet. Den bör därför inte förändras genom skogliga åtgärder.

- * Hållmarkstallskogen lämnas till fri utveckling. Inom dessa områden tas endast sådana träd bort som fallit över det befintliga stigsystemet och därigenom försämrar framkomligheten (se nedan).
- * I blandskogspartierna skall skötseln inskränkas till landskapsvårdande röjningar och gallringar. För vissa delområden föreslås mer specificerade åtgärder (se nedan). Vid skötseln skall största möjliga artrikedom eftersträvas.
- * I ädellövskogs- och fuktlövskogspartierna inskränks på samma sätt skötseln till landskapsvårdande åtgärder. Därvid skall ädellövträd samt hassel gynnas, i våta partier klibbal. Dessa skogspartier kan vid behov betas. Ett buskskikt lämnas i de områden som inte avses att betas, men buskar, främst hassel, lämnas även i betade partier.
- * Bryn med täta bestånd av ung ek gallras så, att ekkronor kan utvecklas fritt. Vid fridlysta träd röjs genomväxande träd.
- * Inom slätterängar gynnas arter i fallande skala: ek - lind - hassel - björk.
- * Träd och buskar av betydelse för djurlivets tillgång till boplatser, skydd och föda skall alltid lämnas. Detta gäller även döda eller döende träd. Träd skall ej heller "snyggas till" annat än i anslutning till bebyggelse eller inom alléerna.
- * Transporter som medför risk för mark- eller vegetationsskador skall undvikas. Tunga skogsmaskiner bör ej användas. Störande markskador skall lagas.
- * Träd som fallit över vägar och stigar tas bort. Större grenar kan läggas åt sidan. I övrigt skall fallna träd och grenar lämnas kvar.
- * Upparbetade träd bortforslas och ev avverkningsavfall bränns.

Hävd av inägomark

Inägomarken skall hållas öppen genom bete eller slåtter, varvid betesområdena delas upp i flera fållor så att en styrning av betetrycket erhålls. Inägomarken bör omges av staket. Staketet bör, där så är möjligt, utgöras av gärdesgård och på övriga ställen byggas med trästolpar och dubbla regler, samt vara försett med påspikat fårstängsel. Se vidare Detaljföreskrifter på sid 38.

Användning av handelsgödsel minimeras.

Hävd av parkområde

De generella riktlinjerna för parkområdet gäller i första hand Stora Nyckelvikens närmiljö; Floras kulle, lusthusområdet och de öppna ängsmarkerna ingår i skötselplanen. En målmedveten hantering av den yttre miljön kräver detaljprojektering.

- * De kvaliteter som idag finns i form av uppvuxen träd- och buskvegetation måste tas tillvara och utvecklas. Många träd är gamla men kan leva länge än, om de får en riktig beskärning. Samtidigt måste man redan nu tänka på nyplantering.
- * Gårdsmiljön har i alltför stor utsträckning blivit ett offer för både planerade och oplanerade "moderniseringar" som kommunikationsytor, armaturer, skyltar m m. Målsättningen är inte att återgå till gårdens ursprungliga utformning, men dagens behov kan, och bör, tas omhand på ett känsligare sätt och inordnas i helhetsmiljön.
- * Utblicken från terrassen på nordöstra sidan är skymd ner mot vattnet. Detta kan lösas genom försiktiga siktröjningar.

Av Detaljföreskrifter på sid 38 framgår mer preciserat vad man bör tänka på vid hanteringen av närmiljö m m.

Byggnader

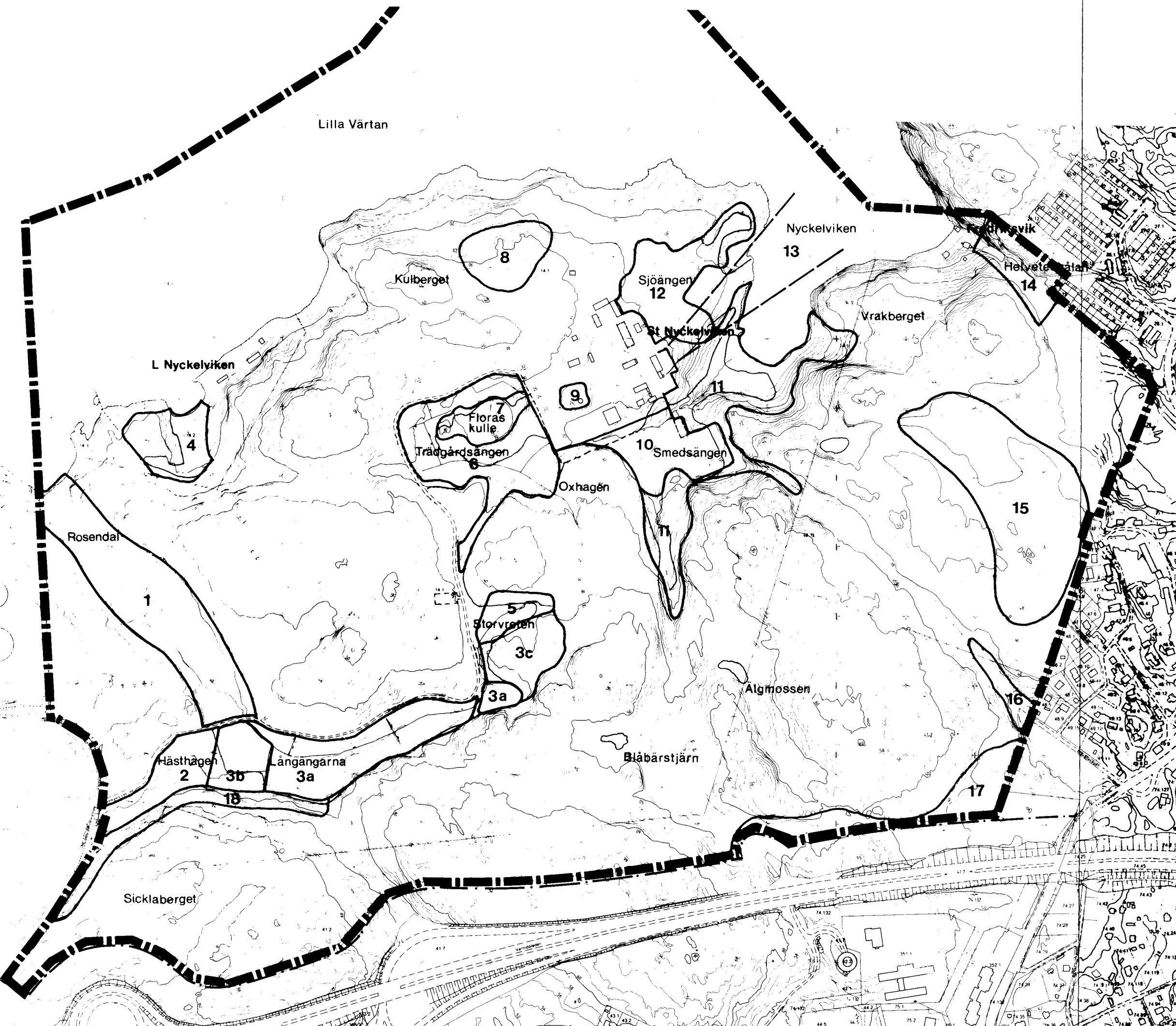
Eventuellt tillkommande bebyggelse anpassas till områdets egenart och till kringliggande äldre bebyggelse. Något byggande för rekreation och friluftsliv (vindskydd, omklädningshytter o d) är ej aktuellt.

Vägar

De vägar som finns inom området omfattas av hastighetsbegränsning till 50 km/tim. Hastighetsbegränsning bör ske till 30 km/tim. Underhåll av vägarna skall ske så att naturvårdsområdets natur- och friluftsvärden bevaras året runt.

Faunavård, jakt, fiske

- * I samband med landskapsvårdande gallringar och röjningar skall hänsyn tas till hålbbyggande fåglar och annan fauna genom att i möjligaste mån kvarlämna ihåliga träd samt fruktbärande träd och buskar.
- * Nedfallna träd lämnas orörda såvida de ej är till men för framkomligheten eller av andra skäl som framgår av skötselplanen.
- * Utfodring av vilt får förekomma.
- * Jakt och fiske regleras ej av förordnandet.

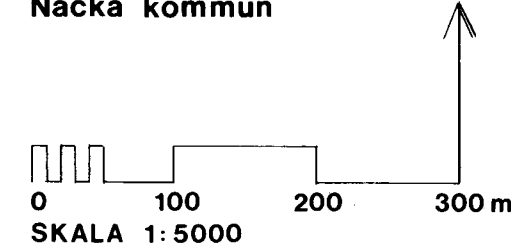

FÖRKLARINGAR

- Gräns för naturvårdsområde
- Gräns för skötselområde
- Skötselområdesnummer
- Gräns för vägområde

SKÖTSELPLANEKARTA 1

Naturvårdsområdet
NYCKELVIKEN
 Nacka kommun

Skötselområden

För att förenkla skötselplanen gäller för merparten av området endast de generella riktlinjerna. Områdesbeskrivningen nedan omfattar ett antal skötselområden med speciella riktlinjer. Texten uppftar områdesbeskrivning, målsättning med skötseln, samt åtgärder för att uppnå målsättningen. Förutom detta gäller, som i området som helhet, de generella riktlinjerna ovan.

I den mån generella riktlinjer och speciella riktlinjer talar mot varandra, gäller de speciella riktlinjerna.

1. Nedre delen av Rosendalsravinen

Beskrivning: Djupt nedskuren sprickdal med en mindre bäck i botten som här och var uppvisar ett vackert meanderlopp. Lövdominerad vegetation med enstaka granar. Rik, fuktgynnad vegetation och rik förekomst av mollusker (snäckor).

Målsättning: Bäckravin med rik växtlighet och naturliga gläntor.

Åtgärder: Viss städning. Borttagande av kvarliggande ris efter skogsavverkning. På längre sikt avlägsnas befintlig telekabel. Det görs på sådant sätt att det inte inverkar menligt på miljön. Träd- och buskskikt skall inte utglesas. I övrigt skall området lämnas för fri utveckling.

2. Hästhagen

Beskrivning: Tidigare betat område i anslutning till Långängarna, som nu vuxit igen med klibbal och ädellöv. I området ingår också en stenig moränbacke med mer trivial flora.

Målsättning: Betesmark.

Åtgärder: Området röjes och hägnas. Vissa träd sparas dock, speciellt i moränområdet. Krontäckning 25-50%.

3. Långängarna

Beskrivning: Odlingsmark.

Målsättning: Centrala delen (3a): odlingsmark.
Västra delen (3b): lekyta.
Östra delen (3c): betesmark.

Åtgärder: Slåttermarken hägnas utmed befintliga diken och motionsstig och används för produktion av vinterfoder till djurbesättningen på Stora Nyckelviken. Om området avses att betas under eftersommaren, kan marken mellan Långängarna och Storvreten ingå i det hägnade området.

Lekytan slås vid behov en eller ett par gånger per säsong.

4. Igenväxnings- och slätteräng vid Lilla Nyckelviken

Beskrivning: Delvis öppen slätteräng, delvis igenvuxen trädgård/betesmark i anslutning till Lilla Nyckelviken.

Målsättning: Odlingsmark.

Åtgärder: Den igenvuxna delen röjs och läggs samman med befintlig slätteräng till ett större slåttermarksområde. Området hägnas och används i första hand för produktion av vinterfoder åt djurbesättningen på Stora Nyckelviken. Är detta ej möjligt, bör området betas.

5. Storvreten

Beskrivning: Odlingsmark.

Målsättning: Odlingsmark.

Åtgärder: Området hägnas och används för produktion av vinterfoder åt djurbesättningen på Stora Nyckelviken.

6. Trädgårdsängen

Beskrivning: Slätter- och betesmark, samt tillfällig parkeringsplats.

Målsättning: Slätter- och betesmark, samt tillfällig parkeringsplats.

Åtgärder: Området slås i den mån något hö kan produceras. Delar av, eller hela ängen kan betas. För att försvåra användningen av ängen som parkering, annat än vid speciella tillfällen då insläpp sker via befintliga infarter, bör vägbanken göras brantare på de ställen där det idag går att ta sig ned med bil.

7. Floras kulle

Beskrivning: Ädellövdominerad moränkulle med rik vårflora, samt ett välutbildat buskskikt.

Målsättning: Ädellövdominerad moränkulle.

Åtgärder: Mycket försiktig röjning då träd- och buskskikt blivit alltför tätt. Vid röjningen lämnas ett mångformigt buskskikt. Ris samt fallna träd och grenar tas bort. Kvarstående träd skall ej "snyggas till".

8. Blandskogsområde på morän i slutningen mot Saltsjön

Beskrivning: Tidigare röjt och/eller avverkat område i slutningen mot Saltsjön med många träd- och buskarter. Motionsspåret passerar genom området.

Målsättning: Mångformig skog med rikt buskskikt.

Åtgärder: Vid behov försiktig utglesning, varvid ett blandbestånd med så stor artvariation som möjligt skall eftersträvas. Ett buskskikt lämnas.

9. Lusthuskullen vid Stora Nyckelviken

Beskrivning: Markerad moränkulle i Stora Nyckelvikens trädgård. Mitt på kullen står ett lusthus från 1700-talets början. Runt lusthuset har ett stort antal träd och buskar, främst syren, vuxit upp.

Målsättning: Lusthus på öppen moränkulle.

Åtgärder: Området röjs så att lusthusets omgivning ges karaktären av blomsteräng med inslag av träd samt buskar som syren, hägg och buskrosor. Gräset slås och räfsas ihop för att gynna krollilja och andra örter.

10. Smedsängen

Beskrivning: Betes- och slättermark, lekyta. I den betade delen rinner en mindre bäck med galleriskog av klibbal. Tidigare bete har eroderat bäckstranden, vilket vidgat bäckfåran avsevärt.

Målsättning: Betes- och slättermark, lekyta.

Åtgärder: Vid behov stängslas betes- och slättermarken. Lekytan slås vid behov.

11. Lövdominerad skogs- och betesmark söder och öster om Stora Nyckelviken

Beskrivning: Området ingår i den tidigare betesmarken och det mer parkartade området ned mot Nyckelviken. Till stor del är området under igenväxning med sly eller triviala lövträdsarter. Området innehåller en stor andel lövträdsarter, t ex lind, ek, ask och hassel.

Målsättning: Änges- och/eller betesmark.

Åtgärder: Området restaureras genom borttagande av barrträd och triviala lövträd. Ett glest trädskikt sparas. Längs bäcken tillåts dock en galleriskog av klibbal. Krontäckningen i det restaurerade området bör vara 30-50%. Bland buskarna sparas främst hassel. Området hägnas och används för bete eller slätter. Betet får dock inledas först i juli månad, då ängsfloran blommat ut. Mindre, plana partier längs bäckens övre del kan röjas i sin helhet och användas för höproduktion.

12. Sjöängen

Beskrivning: Öppen lekylta med dansbana, scen, sandlek m m. Genom området löper en väg ned till ångbåtsbryggan. Längs vägen växer en allé, som i den nedre delen viker av mot den gamla bryggan. I anslutning till en bergknalle i områdets södra del finns en förekomst av Adam och Eva.

Målsättning: Öppen vistelseylta.

Åtgärder: Scenen behålls i nuvarande läge. Marken höjs och anslutes till scenen så att markkontakt erhålls och skyddsräcket kan tas bort. I slutningen nedanför gårdens huvudbyggnad reserveras plats för en liten scen med terrassering av släntens nedersta del. Kompletteringsplantering av träd där alléträd dött. Närstående ekar skall *inte* hamlas. Beståndet av Adam och Eva kan betas under eftersommaren. Övriga delar av Sjöängen betas eller slätts. Flyttbara hägn bör användas.

13. Utsikten från terrassen på Stora Nyckelviken

Beskrivning: Under 1800-talet var sjökontakten betydligt mera påtaglig än idag. Ett trädskikt, främst bestående av ask, men också av hägg, har vuxit upp dels nedanför terrassen, dels vid stranden.

Målsättning: Förbättrad sjökontakt.

Åtgärder: En siktröjning utförs inom markerad sektor. Endast träd tas bort, buskskiktet får växa vidare. Förnyad röjning görs vid behov.

14. Helveteshålan

Beskrivning: En djup, starkt markerad sprickdal i områdets östligaste del. Fuktgynnad flora, bl a gullpudra och riklig molluskförekomst. Genom ravinen går en luftledning till Fredriksvik.

Målsättning: Sprickdal med fuktgynnad flora och riklig molluskförekomst.

Åtgärder: Området städas från ris, tegel och annan bråte. Luftledningen bör tas bort och ersättas med markledning i stigens sträckning. Arbetet skall utföras så att omgivande mark ej påverkas. Vid markarbeten skall eftersträvas att inte ändra dräneringsförhållandena i Helveteshålan. För att inte försämra förhållandena för växter och djur får träd- och buskskiktet inte utglesas. Vid Fredriksvik uppsätts informationstavlor som anger att passage är tillåten.

15. Blandskogsbestånd i områdets sydöstra del

Beskrivning: Lövskog med enstaka överståndare av främst lövträd.

Målsättning: Lövskog.

Åtgärder: Röjning av lövsly till succesiv utglesning från ca 10 000 stammar/ha till ca 2 000 stammar/ha om 10 år. Ädellöv gynnas. Asp tas bort på sådant sätt att slyuppslag förhindras. I fuktiga sänkor lämnas täta snår av i första hand al.

16. Ädellövrikt parti längs stigen från Bråvallavägen

Beskrivning: Öppen blandskog med lind, ek och hassel.

Målsättning: Ängesliknande vegetation (se område 11).

Åtgärder: Borttagande av barrträd och vissa triviallövträd. Hassel och ädellöv gynnas, i första hand lind. Området kan vid behov städas från ris och fallna träd.

17. Planterad och delvis avverkad granskog

Beskrivning: En medelålders granskog, delvis på fuktigt underlag. Granarna står som regel mycket tätt och kronorna är högt ansatta. Skogen är på mindre partier avverkad och här finns ett mycket tätt slyuppslag av björk och asp.

Målsättning: Fri utveckling.

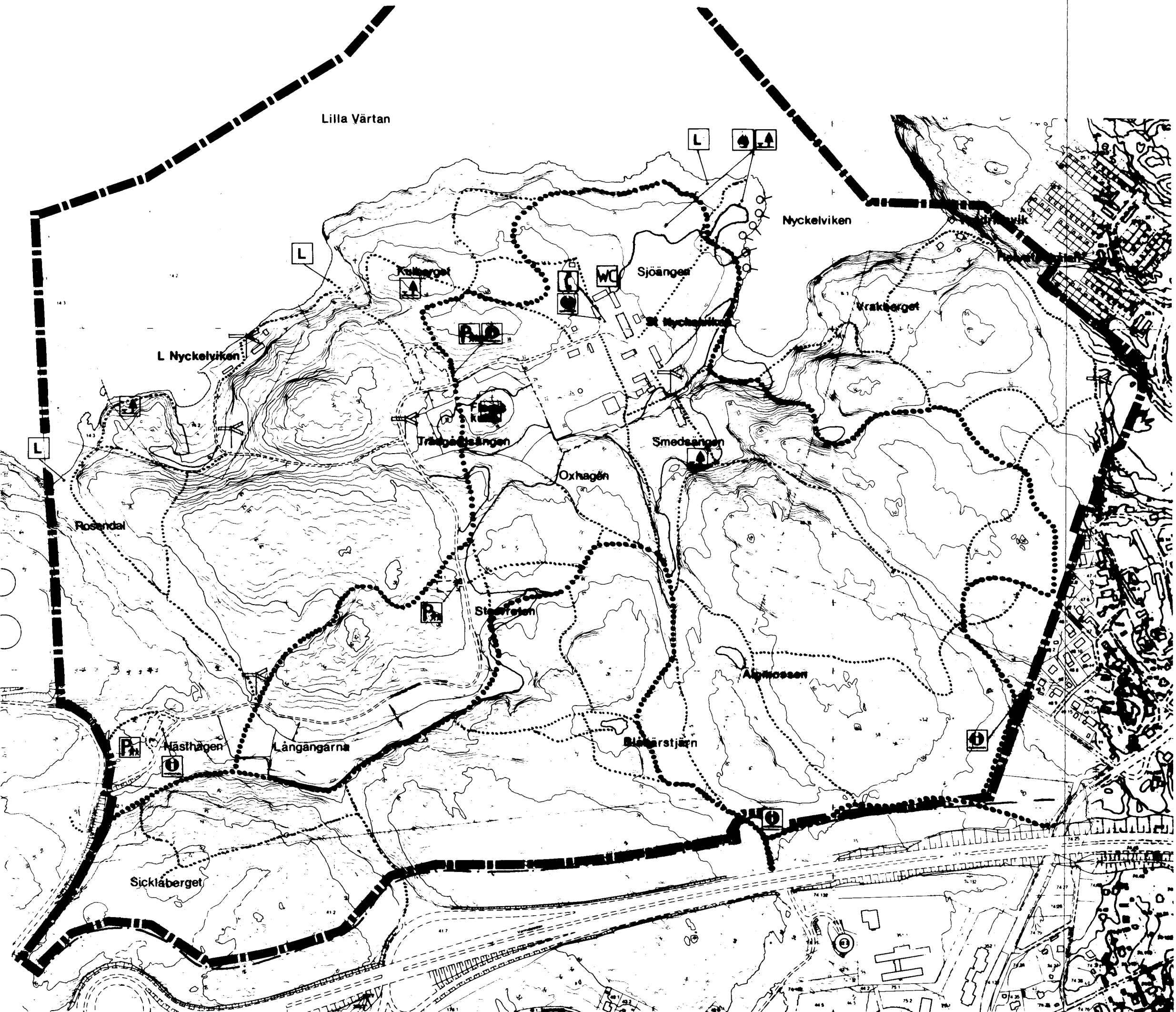
Åtgärder: Inga åtgärder förutom borttagande av träd som fallit och blockerar gång- och motionsstigar. Slyuppslaget glesas ut då det nått tillräcklig ålder, och därefter lämnas till fri utveckling.

18. Rasbrant med ädellövskog

Beskrivning: Rasbrant med ädellövskog, speciellt lind.

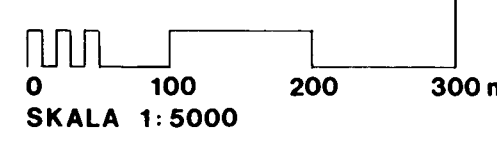
Målsättning: Ädellövskog.

Åtgärder: Borttagande av barrträd och vissa triviallövträd. Ädellöv, i första hand lind och hassel gynnas. Området kan vid behov städas från ris och fallna träd.

- FÖRKLARINGAR**
- Gräns för naturvårdsområde
 - Gångväg, stig
 - Motionsspår
 - Vägvisare
 - Informationstavla
 - Parkeringsplats
 - Livboj
 - Moringar
 - Eldplats
 - Rastplats, sittplats
 - Gräns för vägområde
 - Telefon
 - Toalett

SKÖTSELPLANEKARTA 2
 Naturvårdsområdet
NYCKELVIKEN
 Nacka kommun

Anordningar för rekreation och friluftsliv

Övergripande målsättning

Nyckelviken har idag en närmast "landskapsmuseal" karaktär, med rester av ett gammalt odlings- och parklandskap. Byggnader och odlingslandskap är en stor tillgång som de är och med den historia de har. De nya krav som fritidsutnyttjande ställer, ska inordnas inom de ramar som natur- och kulturhistoria ger.

Tillgänglighet

Området nås via allmän väg (Värmdöleden, avfart Skönviksvägen), med bussar (ex avstigning Bråvallavägen, Nacka sjukhus, Ektorps), med båt från Lilla Värtan (reguljär båttrafik finns inte) eller ett flertal gång-, cykelvägar och stigar.

Hela naturvårdsområdet är tillgängligt för allmänheten med undantag av hyresgästernas tomter. Vid Fredriksvik får dock passage ske på den markerade stigen och vid Lilla Nyckelviken utmed stranden mellan "Röda Stugan" och huvudbyggnaden.

Riktlinjer för uppförande av friluftsanordningar

Gångvägar, stigar

Ett stort antal gångvägar och stigar finns idag inom hela området. För närvarande finns inte något behov av ytterligare sådana, inte heller med tanke på framtiden.

En del gångvägar och stigar som går på skrå är byggda med vackert stensatta sidor. Dessa avsnitt bör regelmässigt ses över och underhållas. Inom många avsnitt har gångvägarna och stigarna låg framkomlighet, något som bör förbättras.

Gång- och cykelvägar

Gång- och cykelvägar inom området från Jarlaberg, Nacka Centrum, Ektorps skola och Bråvallavägen skall ha ett ytskikt av stenmjöl så att framkomligheten för cyklar, barnvagnar o d är god under barmarksperioden.

Belysning uppsättes ej. Framledes kan dock glödljusbelysning övervägas från Ektorps skola ner till Stora Nyckelviken.

Motionsspår

Det befintliga motionsspårets sträckning är ej aktuell att justera. På en del ställen där motionsspåret även är attraktivt som promenadstråk kan det vara värdefullt att bredda det med en stenmjölssektion så att även handikappade, äldre, barn, barnvagnar o d lättare kan ta sig fram. Sådana sträckor är från Stora Nyckelviken till P-platsen mitt emot Storvreten samt den södra sträckningen från Skönviksvägen till gång- och cykelvägen från Ektorps skola. Belysning uppsätts ej.

Bad

Friluftsbad förekommer på lämpliga ställen längs hela stranden. En inskränkande faktor är vattenkvaliteten. Inga anläggningar som omklädningshytter eller liknande uppförs, däremot uppsätts livbojar på de platser som markerats på skötselplanekarta 2.

Bryggor, vrak

På udden nordost om Stora Nyckelviken finns en väl fungerande brygga, samt en halvt raserad vid Lilla Nyckelviken. Ca 150 m väster om de bägge ovan nämnda bryggorna finns rester av ytterligare bryggor; dessa rivs. Vraket i Nyckelviken behålls, övriga borttages.

Eldning

Eldning får ske i medhavd grill eller på särskilt iordningställda platser enligt skötselplanekarta 2. Dessa platser skall alltid ha tillgång till ved. Det är möjligt att iordningställa fler platser än vad skötselplanekartan anger om behov uppstår. Det är då viktigt att dessa platser blir lätt tillgängliga för vedtransporter.

Fritidsbåtar

Moringar (förtöjningsringar) i berg längs Nyckelvikens västra strand enligt skötselplanekarta 2, samordnat med viss röjning och gallring i strandzonen. Övernattning är tillåten 1 natt.

Ridsport

Ridning får endast ske i form av sk ponnyridning och under överinseende av naturvårdsförvaltaren. Denna verksamhet sker på befintliga vägar och särskilt markerade stigar med utgångspunkt i Stora Nyckelviken.

Sittplatser/rastplatser

På skötselplanekarta 2 har markerats ett antal sittplatser/rastplatser, med vilket förstås bord, bänkar och sopställ. Det är möjligt att iordningställa fler platser än vad planen anger. Sittplatser i form av enstaka soffor har ej markerats på plankartan. Generellt för dessa gäller att speciellt längs gång- och cykelvägarna samt inom de avsnitt av motionsspåret som föreslagits lämpligt för breddning, finns ett behov som är större än vad dagens situation ger uttryck för.

Övrigt

Av Detaljföreskrifter på sid 38 framgår mer preciserat vad man bör tänka på vid hantering av utrustning, skyltar m m.

Trafik

Idag saknas en naturlig punkt där obehörig trafik kan vända. I anslutning till befintlig vägbom anläggs på lämplig plats en vändplan, utformad så att den så litet som möjligt stör miljön. Restriktiv skyltning utförs, där bara varutransporter, trafik till och från växtdepån samt taxi och handikappfordon får framföras. Vägbommen får endast vara öppen under normal arbetstid. Vid speciella tillfällen kan den öppnas genom föreståndarens försorg.

Parkering

Den översta, första parkeringen vid Skönviksvägen är möjlig att utöka. Ytterligare P-platser faller ej inom ramen för områdets målsättning. I anslutning till huvudbyggnaden finns möjlighet till uppställning av handikappfordon. En handikappbilplats markeras vid raststugans södra ände.

Information

Informationsskyltar och hänvisningsskyltar iordningsställs på platser enligt skötselplanekarta 2. Se även Detaljföreskrifter på sid 38.

Renhållning

Tömning av papperskorgar och sopställ sker genom naturvårdsförvaltarens försorg.

Städning av stränderna är alltid aktuell, speciellt efter islossningen. Idag sker en viss städning genom en del skolors och Nyckelvikens vänners försorg på frivillighetens grund. Detta arbete bör uppmuntras även i framtiden, dock åligger det naturvårdsförvaltaren att ha tillräckliga resurser att själv kunna ombesörja denna städning.

Tillsyn

Tillsyn av naturvårdsområdet skall ske genom naturvårdsförvaltarens försorg.

Rekreation och friluftsliv; anspråk

Nedan anges aktiviteter som ej upptagits i skötselplanen. En del finns redan idag, andra har bedömts som möjliga eller icke möjliga. Listan är ej fullständig men bör i det fall nya anspråk uppstår kunna vara en vägledning vid bedömningen av möjligheterna för dessa.

Aktivitet	Plats för aktivitet	Anmärkning
Badminton, bollekar	Sjöängen, Smedsängen Långängens v del	På gräsfälten, inga fasta anläggningar
Båtuthyrning	Nej	
Båttrafik	Bef brygga Nyckel- viken	Reguljär trafik under del av året intressant
Camping	Nej	
Casting	Sjöängen, Smeds- ängen	Ej i tävlingsform
Fotboll	Smedsängen	Inga fasta mål
Frisbeegolf	Inom området	Inga fasta anordn
Friidrott	Nej	Löpning på motions- spår, gräsfält m m, men ej i tävlingsform
Golf	Nej	
Lekplats	Bef lekplats behålles	Utökning faller ej inom ramen för målsättningen
Längdskidåkning	Hela området	Breddat motionsspår medger maskinpreparering
Minigolf	Nej	
Mopedåkning	På samma vägar som allmän fordonstrafik	

Aktivitet	Plats för aktivitet	Anmärkning
Motionsplatser	Vid motionsspåret i ansl till P-platsen väster om Storvreten samt vid Bråvallavägen	
Motoriserad hobbyverksamhet	Nej	
Odlingslotter	Lilla Nyckelviken	Inga P-platser, ej tillgängliga med bil, detaljprojekteras
Orientering	Hela området	Kontroller får ej placeras så att slitagekänslig mark belastas med ökat tramp
Skytte	Nej	
Tennis	Nej	
Utförsåkning	Nej	
Vattenskidskola	Nej	

Detaljföreskrifter: Stora Nyckelvikens närmiljö. Anordningar för rekreation och friluftsliv

Stora Nyckelvikens närmiljö

I generella riktlinjer för skötsel av mark och vatten beskrivs Stora Nyckelvikens närmiljö mer allmänt. Nedan följer mer detaljerade föreskrifter.

Alléer

Alléer från vägbommen och lusthuset till huvudbyggnaden samt från gården till gamla bryggan har förfallit och saknar idag karaktären av strama alléer.

Förslag:

Allén från vägbommen fram mot gårdsplanen föryngringsbeskärs. Allén från gården ner mot bryggan hamlas. Detta sker ungefär vart fjärde år och gäller alla träd utom asken. Träden som står på gårdsplanen i anslutning till byggnaderna formklippas och träden framför byggnaderna föryngringsbeskärs. Allén mellan huvudbyggnaden och lusthuset med bl a fruktträd (och syrener) beskåras så att siktlinjen behålls. I de fall alléerna inte är kompletta bör kompletteringsplantering ske.

Trädgårdsmiljön vid huvudbyggnaden

Idag är trädgårdsanläggningen runt huvudbyggnaden enkel och stram. Det är inte önskvärt att söka återskapa en mer ursprunglig parkmiljö i direkt anslutning till huvudbyggnaden, då denna miljö skulle medföra höga skötselinsatser.

Förslag:

Den befintliga trädgårdsmiljön skall behålla sin enkla karaktär. Utplanteringsväxter i urnor får inte förekomma i för stor omfattning. Måbärs-häcken (*Ribes alpinum*) runt trädgårdsterassen klipps som häck ca 70 cm hög. Också sittande på terassen bör man kunna se landskapet utanför.

Belysning

Vid huvudbyggnaden finns idag en vacker och enkel globarmatur på lämpligt höga stolpar (2,75-3,0 m). Ljuset är dock av kvicksilvertyp vilket ger ett kallt och skarpt sken, främmande för miljön.

Förslag:

Belysning i anslutning till huvudbyggnaden, också eventuellt tillkommande sådan, skall vara av typ globarmatur på en 3,0 m hög stolpe, som svartmålas. Ljuskälla: 100W glödljus. För att minska driftskostnaderna bör s k long-lifelampa användas.

Panncentralen

Panncentralens ena sida ger idag ett tråkigt intryck med en hög, naken betongvägg.

Förslag:

Väggen döljs med vildvin (*Parthenocissus quinquefolia*), som leds på galvaniserade trådar längs fasaden.

Telefonkiosken vid huvudanläggningen

En nyuppsatt telefonkiosk i anslutning till byggnaden med raststuga stör miljön.

Förslag:

Telefonkiosken ges en mer diskret utformning.

Papperskorgar

Förslag:

Om papperskorgar placeras ut i anslutning till Stora Nyckelviken skall de vara av typ Nifo 246, svartmålade.

Anordningar för rekreation och friluftsliv

Informationstavlor

Idag saknas till viss del informationstavlor. De som finns är ej helt aktuella samt inte alltid så centralt placerade.

Förslag:

Enkla och tydliga informationstavlor, placeras ut på platser markerade på skötselplanekarta 2. På dessa tavlor skall finnas information om området och vad som gäller för allmänhetens vistelse inom Nyckelviken.

Skyltning

Områdets skyltning är bristfällig samt ej konsekvent genomförd.

Förslag:

En skylttyp för Nyckelviken tas fram. Skyltning sker i begränsad

omfattning för att underlätta orienteringen. Vägar/stigar skall inte ha namn - utan skall markera vart man kan komma, t ex Jarlaberg, Rosendal, Lilla Nyckelviken.

Vid Fredriksvik bör på ömse sidor om bebyggelsen finnas skyltar som anger att allmänheten är välkommen att passera.

Märkning av gångvägar, stigar och motionsspår

En mångfald av symboler i olika färger finns idag spikade på träd eller målade på hållar och stenar för att markera olika vägar, stigar samt motionsspåret.

Förslag:

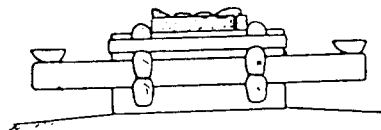
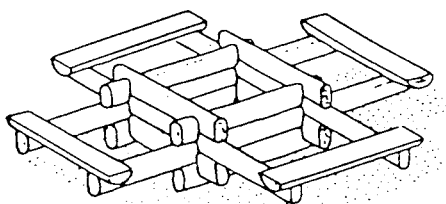
Markering av alla gångvägar och stigar bör granskas kritiskt, samt därefter markeras på ett entydigt sätt. Även motionsspårets utmärkning ses över. Alla markerade sträckningar visas på informationstavlorna.

Eldplatser

Idag finns endast en iordningställd eldplats inom området. Det finns behov av fler.

Förslag:

På skötselplanekarta 2 anges var eldplatser föreslås. Nedanstående skiss visar exempel på en centralt placerad eldplats. Mer perifert belägna eldplatser kan utgöras av en eldring lagd av stora stenar. Vid alla eldplatser skall finnas tillgång till ved vilken förvaras under ett litet tak.

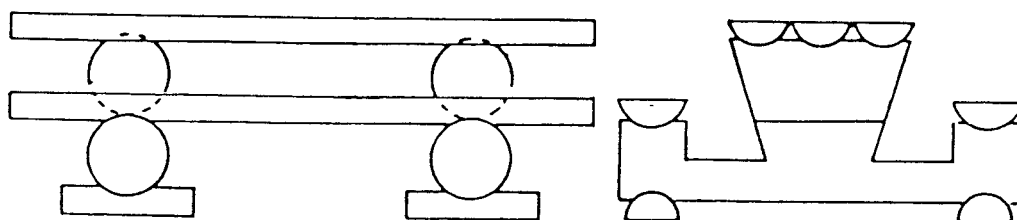
Lös utrustning

Det finns idag ingen enhetlig lös utrustning inom området. De soffor och soptunnor som finns för tanken mer till ett modernt bostadsområde än ett friluftsområde.

Förslag:

Följande typ av lös utrustning föreslås:

Bänkar, soffor och bord av s k stocktyp, se skiss nedan. Borden längs större stigar handikappanpassas.

Soffor längs vägar och stigar av befintlig typ: *parksoffa* i tryckimpregnerat trä med stålstativ.

Soptunnor av typ villasopkärl av plåt, klädda med tryckimpregnerad panel vilken laseras i en grå kulör.

Lekplats

Idag finns en lekplats inom området, i nära anslutning till gamla bryggan. Läget är bra men utformningen för tanken mer till ett bostadsområde än ett friluftsområde.

Förslag:

Lekplatsen bör förändras när redskapen behöver bytas ut.

Basredskapen skall vara gungor, klätterställning samt en sandlåda.

Utformningen bör vid denna förändring mer utgå från platsen och underordnas landskapet. Arter främmande för naturmiljön, bör ej planteras.

Förteckning över inventeringar, rapporter m m

Nyckelvikens vänner	-	Utredningar, förslag, remissvar m m
Per Friberg Arkitektbyrå AB	1970	Sickla/Nyckelviken, Landskapsinventering
Nacka kommun, Nyckelviks- kommittén	1973	Utredning angående Nyckelviksområdets framtida användning
Landskapsarkitekterna Söderblom & Palm AB	1980	Nyckelviken, Miljökonsekvensutredning
Nacka kommun, Kulturnämnden	1980	Nyckelviken
Norberg B, Raattamaa U, Svedlund L & Wijk C	1983	Naturskola i Nacka kommun
Per-Erik Tonell m fl	1984	Natur på Sicklaön, Nacka kommun, Försök till re- surs- och probleminvente- ring

Medverkande i arbetet med föreskrifter och skötselplan

A Bergkvist	Länsstyrelsen
G Pettersson	Park- och fritidsförvaltningen
J Borell	Kommunkansliet
A-S Nygren (B Pettersson)	Kulturkontoret
E Thorell	Miljö- och hälsoskyddskontoret
R Grönwall	Park- och fritidsförvaltningen
P Bohnefeld	Park- och fritidsförvaltningen
T Brundin	Stadsbyggnadskontoret
C Wijnbladh	Nacka Miljövårdsråd

Underlag samt förslag till föreskrifter, avgränsning och skötselplan har utarbetats av konsulten Clas Florgård HB, vilken tillsatt en expertgrupp för ekologiska frågor, planfrågor och sköselfrågor. I expertgruppen har ingått:

C Florgård
C Axelsson
H-G Wallentinus
J Berglund

Park- och fritidsförvaltningen har varit ansvarig för projektet.